

har udtalt, at Ordningen i saa Henseende havde en foreløbig Karakter. Købstadskommunallovens § 2 siger nemlig, at Købstadskommunernes Anliggender styres af et Byraad, som bestaar af valgte Medlemmer, og indtil en almindelig Omordning af Rets- og Administrationsforholdene har fundet Sted, af en af Kongen beklædet Borgmester som Formand. Altsaa her henvises ganske rigtig til, at den Ordning, som blev truffen for Købstæderne, skal forandres en Gang, men man kunde jo dertil fra Regeringens Side sige dette: Ja, lad os saa vente, indtil det Forhold foreligger, som Lovens omhandler, nemlig at vi have faaet en almindelig Omordning af Rets- og Administrationsforholdene, saa kunne vi ogsaa gaa til en Omordning af Købstadskommunalloven. Thi andet siger § 2 ikke, og jeg skal da udtrykkelig gøre opmærksom paa, at ganske vist blev denne § 2 affattet saaledes, som den nu er, her i Folketinget, den Gang Loven i 1868 var til Behandling, og med den Motivering, at man kun vilde gaa til en Ordning i denne Lov som en midlertidig Foranstaltning, men da Lovforslaget kom op til Landstinget, sagde man der: Ja, det kunne vi jo sagtens gaa ind paa; thi det er jo en Selvfølge, at naar man kommer til en almindelig Omordning af Rets- og Administrationsforholdene her i Landet, maa man ogsaa forandre Bestemmelserne i Loven af 1868. Det kunne vi altsaa ikke have noget imod. Derfor tog man denne Bestemmelse i Landstinget, men med en hel anden Motivering end den, man havde brugt her nede. Man kan ingenlunde sige, at Rigsdagen var enig om at betragte dette Forhold som midlertidigt i al Almindelighed. Rigsdagens Medlemmer vare tværtimod i saa Henseende uenige i den Opfattelse, de havde af Købstadskommunallovens § 2, idet man netop lagde Vægten paa et andet Moment i Landstinget end her nede.

Men dette Spørgsmaal kan jo altid rejses til enhver Tid, om det ikke var rigtigt at gaa til en Omordning af Forholdet for Købstadskommuners Styrelse, og Spørgsmaalet bliver da saa dette, om det Forslag, der foreligger her, er anvendeligt paa en saadan Omordning. I saa Henseende skal jeg minde om, at Borgmesteren, der jo er kongevalgt, i Købstæderne har tre Funktioner. Han er Magistratsperson og har som saadan forskellige Forretninger, han er endvidere Formand i Byraadet og endelig er han Statens tilhynsførende. Det fremgaar meget tydeligt af Købstadskommunallovens forskellige Bestemmelser, og jeg skal navnlig henvise til § 12, der giver Borgmesteren Ret til at standse en Beslutning af Byraadet, naar han

finder, den overskrider den Byraadet tilkomme Myndighed eller i andre Henseender er stridende mod Lovgivningen eller gaar ud paa at træffe en for Kommunen fordærlig Foranstaltning eller at nægte Opfyldelsen af en Kommunen paahvilende Pligt. I saadanne Tilfælde kan han og skal han selvfølgelig sætte Beslutningen ud af Kraft, og det bliver da Indenrigsministeriet, der afgør Sagen, det er altsaa en meget væsentlig Indskrænkning i Kommunernes Selvstyrelse, her er gjort, men en Indskrænkning, der er i fuld Overensstemmelse med Grundlovens Bestemmelser. Der staar jo i Grundloven, at Kommunerne kun skulle have Ret til Selvstyre under Statens Tilhyn. Jeg skal endvidere henvise til Købstadskommunallovens § 30, hvor der er paalagt Borgmesteren et ganske særligt Ansvar med Hensyn til Købstædernes økonomiske Styrelse, hvoraf Følgen ogsaa er bleven den, at naar det gælder Regnskabs Decision, foretages den i Folge Lovens § 33 alene af Byraadets valgte Medlemmer, medens Borgmesteren ikke har nogen Stemmeret i dette Forhold. Altsaa, Borgmesteren er tilhynsførende paa Statens Vegne. Det var den tredje Funktion, han havde. Naar vi nu spørge, om dette Lovforslag er tilfredsstillende her, vil man let se, at det gaar ud paa, naar en Borgmesters Embede bliver ledigt, at lægge Magistratsforretningerne — saaledes forstaar jeg i alt Fald Forslaget — over til en anden Embedsmand, og dernæst at give Byraadet Ret til selv at vælge sin Borgmester. Men med denne Ordning vil jeg spørge: Hvor bliver saa Statens Tilhynsret af? Er det da Meningen, at den af Byraadet valgte Borgmester i Fremtiden skal føre Tilhyn paa Statens Vegne, eller hvem skal føre Tilhynet, og hvorledes tror man, at man kan komme igennem med et Forslag som dette, naar man ikke samtidig i alt Fald vil ændre Købstadskommunallovens Bestemmelser, for saavidt de angaa Statens Tilhyn? Det er en Hovedmangel ved dette Forslag, som gør, at det rigtignok i mine Øjne bliver ganske ubrugeligt. Jeg tror, at man her har taget noget fejl af de Forhandlinger, der fandt Sted angaaende Købstadskommunalloven i sin Tid. Den Gang var der nemlig ogsaa stærkt paa Tale i dette Ting, at Byraadene burde have Ret til selv at vælge deres Formand. Det var et Spørgsmaal, der var oppe, om det ikke var et Indgreb i Kommunernes Selvstyrelse, at Købstadskommunerne ikke skulde have denne Ret til at vælge deres Formand i Byraadet, men at de derimod skulde have paatvinget denne kongevalgte Borgmester som Formand. Det